

1. Ермоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. *Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів*. К. : Либідь, 2001.
2. *Прикладна лінгвістика // Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів*. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : М – Я. С. 270.
3. *Вступ до прикладної лінгвістики : навч. посіб. / Л. А. Васенко*. Х. : Підручник НТУ "ХПІ", 2014. 228 с. ISBN 617-687-038-8.

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У РОМАНІ СЮЗАННИ КОЛЛІНЗ «ГОЛОДНІ ІГРИ»

Микита Турбецький,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 Філологія Національного університету «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»

Науковий керівник: Тетяна Кушнірова,

докторка філологічних наук, професорка, професорка кафедри германської
філології та перекладу Національного університету «Полтавська політех-
ніка імені Юрія Кондратюка»

У наш час поняття перекладацьких трансформацій є найпоширенішим явищем у перекладознавстві, а їхнє застосування – звичайна справа для перекладача, який може вдало використовувати ресурси різних мов. Як у вітчизняних, так і у зарубіжних науковців виникає питання щодо коректного використання трансформацій, оскільки досягнення адекватного перекладу є безпосередньою метою будь-якого перекладача. При здійсненні перекладу необхідно брати до уваги своєрідність мов, які залучені до процесу перекладу. А тому для ефективного використання будь-яких перетворень, потрібно розуміти їхню природу, різні контексти, які може набувати певна фраза. Дослідники (В.Карабан, А.Мамрак, О.Назаренко, І.Кобякова та К.Латишев) виокремлюють значну кількість перекладацьких трансформацій, серед яких основними є генералізація, конкретизація, додавання, перестановка тощо [1]. Тому метою нашого дослідження є визначення перекладацьких трансформацій, що можемо спостерігати у романі С.Коллінз «Голодні ігри» (перекладач – Уляна Григораш).

Роман С.Коллінз «Голодні ігри» наразі досить популярний серед молоді та є таким, що перекладається різними мовами світу. Попри те, що твір орієнтований на підліткову аудиторію, при відтворенні перекладач мав передати сенс твору відповідно до цільової аудиторії іншої культури. Тому спробуємо розглянути кілька прикладів перекладу лексичних одиниць у цьому романі.

But I got a decent price for his pelt [3, с. 8].

Проте я *вторгувала* гідну ціну за її хутро [2, с. 2].

У цьому випадку ми спостерігаємо явище конкретизації, коли при перекладі залежно від контексту межі загальних семантичних значень зужуються заради контекстуальних. Так, загальне значення слова *to get* –

«отримувати» відтворюється українським дієсловом «вторговувати», яке належить до слів із вужчою семантикою.

Неplucksafewblackberriesfromthebushesaroundus[3, с. 9].

Він зірвав кілька ягід із куща ожини [2, с. 2].

Такий приклад є досить цікавим, адже містить реверсивний переклад, де зустрічаються як **конкретизація, так і генералізація**. Перше явище можна прослідкувати при перекладі слова blackberries – ягоди, друге – при перекладі слова bushes – куща ожини. Узагальнення використовується з метою запобігання перевантаженню текстовими реаліями, які можуть бути незнайомими українському читачеві, що дещо спрощує загальне розуміння.

Youneedonlywhisperatypeoffoodfromagiganticmenuintoamouthpieceanditappears, hotandsteamy, beforeyouinlessthanaminute[3, с. 92].

Варто було тільки вибрати страву на свій смак із гігантського меню і прошепотіти її назву, і та з'являлася перед тобою менш як за хвилину [2, с. 25].

Порівнюючи оригінал речення та його переклад, можна помітити, що слово mouthpiece вилучене з метою спрощення речення, адже у цьому контексті дієслово «прошепотіти» відображає повноту ситуації, оскільки навіть із опущенням слова сенс, вкладений автором, не змінився.

In a way, that's a plus because at least she can be counted on to corral us around to places on time [3, с. 90].

Хоча я й недолюблюю Еффі, але нині не відмовилася б від її підтримки. Принаймні вона підказуватиме нам, куди йти і що робити [2, с. 24]

Тут ми спостерігаємо **додавання**. Переклад оригінального речення відображає досить суперечливе рішення, адже цей момент не згадувався у тексті, що загалом є власним оригінальним «словом» перекладача.

Electrified or not, the fence has been successful at keeping the flesh-eaters out of District 12 [3, с. 5].

Паркан – байдуже, під напругою чи ні, – а таки стримує хижаків за межами Округу 12 [2, с. 1].

У цьому реченні застосовується **перестановка** частини складного речення, після чого у мові перекладу підмет і присудок відділяються вставною частиною і утворюють складне речення з неоднорідними частинами.

Констатуємо, що перекладацькі трансформації є невід'ємною частиною перекладу, у процесі якого перекладач намагається досягнути стовідсоткової еквівалентності за найменших втрат. Усі трансформації використовуються з метою відтворення оригінального тексту всіма можливими ресурсами у мові перекладу, чи то уникаючи неперекладних елементів, чи то трансформуючи їх у більш доцільні, використання яких є значною відповідальністю перекладача.

Список використаних джерел:

1. Карaban В.І. Переклад наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанровостилістичні проблеми. Вінниця : Нова Книга, 2004. 576 с.

2. Коллінз С. Голодні ігри [Електронний ресурс], 2010. 118 с. URL: <https://avidreaders.ru/readbook/golodn-gri.html?p=1#h1> (дата звернення: 28.04.2022).